

Svečano predan Hrvatski obrazovni centar Mate Meršić Miloradić u Sambotelu

4. – 5. stranica

Izbori 2019

3. stranica

„Kuća Petra Preradovića“

12. stranica

Festival gibanica

14. stranica

Komentar

Samo jedan

Hrvatska samouprava Zalske županije već godinama dodjeljuje jednokratnu stipendiju za djecu koja pohađaju neku od naših hrvatskih dvojezičnih gimnazija. Na zadnoj je sjednici donesena odluka i za ovu školsku godinu, međutim na veliko iznenađenje vijećnika ustanovljeno je da ove školske godine iz Pomurja samo jedan učenik pohađa takvu srednjoškolsku ustanovu, a i on je već pri kraju svojega školovanja. Tužna je to statistika za regiju glede budućih mladih osoba s dobrim poznavanjem hrvatskoga jezika, jer hrvatske gimnazije odista daju dobru izobrazbu u učenju narodnosnog jezika, o tome svjedoči i statistika položenih maturalnih ispita visokoga stupnja iz hrvatskoga jezika. Razgovaralo se o tome kako popraviti statistiku, zbog čega nije privlačno školovanje u hrvatskim gimnazijama u glavnome gradu ili u Pečuhu (zasada su samo te dvije mogućnosti), što poduzeti po tom pogledu. Zbog čega mladima nije važno da usavrše jezik svojih predaka iako žive samo nekoliko kilometara od hrvatske granice? Neki su smatrali da današnja mladež kasnije sazrijeva za samostalan život, vole udobnosti svog obiteljskog doma, pa zbog toga radije izaberu srednje škole u obližnjem gradu. Roditelji razmišljaju slično, zbog dodatnih troškova koje iziskuje školovanje u daljnim gradovima. Ne uzimaju u obzir ni to da im je dijete učilo čak osam godina narodnosni jezik što je vrlo dobra podloga za usvajanje jezika na srednjem ili višem stupnju. Stručnjaci kažu da su potrebna samo dva naraštaja da bi se izbrisali tragovi nekog jezika u određenoj zajednici, pa vremena mnogo nema. Možda bi i pomurski Hrvati trebali razmišljati o nečemu sličnom kao što su činili gradišćanski Hrvati u suradnji s krovnom organizacijom Hrvata? Utemeljenjem novog obrazovnog središta, za buduće naraštaje osigurati će hrvatsku gimnaziju u samoj regiji.

beta

Glasnikov tjedan

Dok pišem ove retke, polako istječe rok kandidature za zastupnike mjesnih hrvatskih samouprava. Danas, 9. rujna, zadnji je dan do kada su se mogli prijaviti oni koji žele zastupati Hrvate u idućih pet godina u svojim naseljima, ako ih glasači izaberu. Zasada malo je naselja u kojima se prijavilo više od potrebnoga broja kandidata kako bi se moglo birati, a potom i utemeljiti na osnovi zakona tročlano ili, gdje za to postoje zakonski okviri, peteročlano zastupničko tijelo. Naravno, ima izuzetaka, ali uglavnom u boljem slučaju to je još jedan plus kandidat, takozvani pričuvni. Ali ipak stanje je zanimljivo jer na mjesnoj razini u nekim županijama ima nekoliko hrvatskih kandidacijskih organizacija. Velik broj kandidata, za sada što je vidljivo na stranici Državnog izbornog povjerenstva, kreće uz potporu Saveza Hrvata u Mađarskoj, umalo njih 80 %.

Dok pišem ove retke, još nije istekao rok kandidacijskim organizacijama za prijavu lista na županijskoj/glavnogradskoj i državnoj razini, on istječe sutra, 10. rujna.

Važno je napomenuti, ali aktivisti to sigurno u manjim sredinama objašnjavaju svojim biračima, čiji imenik imaju (jer su ga dobili kako bi mogli sakupiti preporuke) oni koji su se kandidirali (i kandidacijske organizacije), kako i na koji način glasovati. Narodnosni izbori održavaju se na istom izbornom mjestu, istoga dana, 13. listopada, kada su i izbori za mjesne samouprave i načelnike/gradonačelnike.

Ali narodnosnim izborima može pristu-

piti tek onaj mađarski državljanin s pravom glasa koji se upisao u dani narodnosni birački popis, u našem slučaju hrvatski, najkasnije do 27. rujna. U 13 narodnosnih biračkih popisa, ustavom priznatih narodnosti u Mađarskoj, do sada se upisalo više od 270 tisuća narodnosnih birača. Dana 7. rujna u hrvatskom je bilo na razini države (dakle u cijeloj Mađarskoj) 10 625 birača. Zanimljivo je i apsurdno u cijeloj priči da iako se utemeljenje samouprave može pokrenuti samo u naselju gdje po posljednjem popisu pučanstva ima 25 građana hrvatske narodnosti, a takvih je 136 u Mađarskoj, samouprava se može utemeljiti i onda ako u narodnosnom (u našem slučaju hrvatskom) biračkom popisu ima, primjerice, tek pet upisanih ako se od njih pet bar troje kandidiraju i ako izađu na glasovanje i glasuju, oni već mogu utemeljiti mjesnu hrvatsku samoupravu.

Dana 6. rujna po podacima Državnog izbornog povjerenstva, u Đurško-mošonsko-šopronskoj županiji bilo je

1339 hrvatskih birača, u Željeznoj 1737, u Zalskoj 1125, u Šomođskoj 902, u Baranjskoj 3089, u Bačko-kiškunskoj 1239, u Budimpešti s Peštanskom županijom zajedno 747 glasača.

Narodnosni birač, došavši na svoje izbornom mjesto, glasuje za zastupnike i gradonačelnike mjesne samouprave, ali ako traži svoj narodnosni popis i potpiše se u nj, ostvaruje pravo glasovanja za narodnosne kandidate na mjesnoj razini, i pravo glasovanja na narodnosne liste na županijskoj i državnoj razini. Listići na kojima glasuju narodnosti bit će zelene boje, i njih treba nakon obavljenoga glasovanja staviti u omotnicu zelene boje. Omotnicu treba zatvoriti, inače je glasovanje nevaljano, listići su u nezatvorenoj omotnici ili izvan nje nevaljani.

Branka Pavić Blažetin

„Omotnicu treba zatvoriti, inače je glasovanje nevaljano, listići su u nezatvorenoj omotnici ili izvan nje nevaljani.“

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

O izborima za mjesne, područne i državne narodnosne samouprave

Zaključena prijava kandidata za mjesne narodnosne samouprave

RASPISIVANJE IZBORA

Državno izborno povjerenstvo (NVB) odlukom 183/2019. raspisalo je opće izbore za zastupnike (vijećnike) narodnosnih samouprava za 13. listopada 2019. godine, na dan izbora za opće izbore vijećnika mjesnih samouprava i načelnika.

Uvjet za raspisivanje izbora za mjesne narodnosne samouprave bio je najmanje 25 registriranih na posljednjem popisu pučanstva. Prema tome izbori su raspisani u 2715 naselja. od toga oni se mogu održati u 2712 naselja u Mađarskoj. Izbori za područne (županijske i glavnogradske) samouprave mogu se raspisati ako je u danoj županiji (i glavnome gradu) raspisano najmanje 10 mjesnih (odnosno okružnih u glavnome gradu). Izbori za državne narodnosne samouprave moraju se raspisati za svih 13 narodnosti.

MJESNE, PODRUČNE I DRŽAVNE SAMOUPRAVE

Na dan raspisivanja izbora broj hrvatskih birača u Mađarskoj bio je 10 051 osoba (broj preporuka koje je bilo potrebno sakupiti za državnu listu bio je 202). Od toga broja u Budimpešti 336 birača (7 preporuka za glavnogradske samouprave), Baranji 2994 birača (60 preporuka za županijsku samoupravu), Bačko-kiškunskoj županiji 1177 (24 preporuke za županijsku samoupravu), Đurđsko-mošonsko-šopronskoj 1318 (27 preporuka za županijsku samoupravu), Šomođskoj 851 (18 preporuka za županijsku samoupravu), Željeznoj 1690 (34 preporuka za županijsku samoupravu), Zalskoj 1045 (21 preporuka za županijsku samoupravu).

Tako su na narodnosnim izborima raspisani izbori za zastupnike državnih samouprava 13 narodnosti u Mađarskoj, 64 za područne i 2715 za mjesne samouprave, od toga izbori se mogu održati u 2712 naselja.

Izbori za zastupnike mjesnih hrvatskih samouprava raspisani su u 136 naselja u Mađarskoj

Izbori za zastupnike mjesnih hrvatskih samouprava raspisani su u 136 naselja u Mađarskoj. Izbori za zastupnike hrvatskih područnih samouprava raspisani su u 7 županija: Bačko-kiškunska ž. (16 naselja), Baranjska ž. (36), Budimpešta/glavnogradska s. (22 okruga), Đurđsko-mošonsko-šopronska ž. (10), Šomođska ž. (13), Zalska ž. (13) i Željezna ž. (12), osim toga bez mogućnosti izbora područne samouprave Čongradska ž. (1 naselje), Fejerska ž. (3), Peštanska (6), Tolnanska (2) i Vesprimska (1). Izbori za državne narodnosne samouprave raspisani su za 13 narodnosti, tako i za hrvatsku državnu samoupravu.

BROJ ZASTUPNIKA U MJESNIM, PODRUČNIM (ŽUPANIJSKIM I GLAVNOGRADSKOJ) I DRŽAVNIM SAMOUPRAVAMA

Izbori se mogu održati ako je najmanje toliko prijavljenih kandidata koliko se bira zastupnika. Ako je na dan raspisivanja izbora barem 100 registriranih na popisu narodnosnih (hrvatskih) birača, onda se bira 5 zastupnika, ako je manji broj registriranih od 100, onda se bira 3 zastupnika. Broj zastupnika u područnim (županijskim i glavnogradskim) samoupravama je 7. Broj zastupnika u državnoj samoupravi je 15, ako je na popisu birača dane

manjine manje od 5 tisuća registriranih, 23, ako je na popisu birača više od 5 tisuća, 31, ako je više od 10 tisuća (tako je kod Hrvata u Mađarskoj), 39 ako ih je više od 25 tisuća, i 47 ako ih je više od 47 tisuća.

BIRATI MOGU / BIRATI SE MOŽE

Birati mogu samo oni koji su upisani na popis narodnosnih (hrvatskih birača), imaju pravo glasa na općim izborima za zastupnike i načelnike mjesnih samouprava, pripadnici su dane narodnosti, te se izjasne o svojoj pripadnosti. Glasovati mogu u naselju oni sa stalnim prebivalištem, ili oni koji su do 30. lipnja prijavili boravak u danome naselju.

Birati se može (kandidat može biti) samo onaj koji je upisan na popis narodnosnih birača, ako se može birati na općim izborima za mjesne zastupnike i načelnike, ako na prethodnim dvama općim izborima za narodnosne zastupnike i na međuvremenim izborima nije bio kandidat druge narodnosti, ako se prima zastupati svoju narodnost, govori jezik, poznaje kulturu i tradicije svoje zajednice. Jedna osoba može biti samo na popisu jedne narodnosti. Birač može tražiti uzimanje na popis birača dane narodnosti najkasnije do 16 dana prije izbora, dakle do 27. rujna 2019. godine.

Kandidiranje za mjesne narodnosne (hrvatske) samouprave zaključeno je u ponedjeljak, 9. rujna.

DAN ODRŽAVANJA IZBORA

Izbori će se održati 13. listopada od 6 do 19 sati. Svaki narodnosni birač (upisan na popis birača dane narodnosti) dobit će 3 glasačka listića: za mjesnu, za područnu (županijsku, glavnogradske) i za državnu samoupravu. Na izborima za mjesnu narodnosnu samoupravu glasuje se na takozvanu malu listu, može se glasovati na 1 do 3, odnosno na 1 do 5 kandidata, a na izborima za područnu i državnu samoupravu glasuje se na listu (na područnoj se bira 7, a na državnoj 31 zastupnik). Izbori za mjesnu samoupravu uspješni su ako toliko kandidata dobije valjani glas koliko se bira zastupnika. Zastupnici će biti oni koji dobiju najviše glasova, a kod istoga broja glasova o mandatu se odlučuje ždrijećom. Kod područne (županijske, glavnogradske) i državne liste mandati se raspodjeljuju prema omjeru dobivenih glasova.

TOP 31

„Hrvatska“ naselja u Mađarskoj prema broju upisanih na popis birača na dan raspisivanja izbora (naselja s više od 100 upisanih):

1. Martinci 437; 2. Petrovo Selo 424; 3. Koljnof 422; 4. Pečuh 394; 5. Hrvatski Židan 313; 6. Bizonja 218; 7. Kemlja 197; 8. Salanta 196; 9. Kaniža 171; 10. Sambotel 169; 11. Dušnok 167; 12. Starin 170; 13. Narda 164; 14. Kiseg 158; 15. Prisika 152; 16. Šeljina 148; 17. Kerestur; 147, 18. Barča 135; 19. Sumarton 133; 20. Gornji Četar 132; 21. Serdahel 131; 22. Santovo 130; 23. Tukulja 129; 24. Mohač 122; 25. Lukovišće 121; 26. Aljmaš 120; 27. Unda 118; 28. Gara 116; 29.–30. Baćino-Baja 112; 31. Vršenda 101.

Pripremio: S. B.

Svečano predan Hrvatski obrazovni centar Mate Meršić Miloradić u Sambotelu

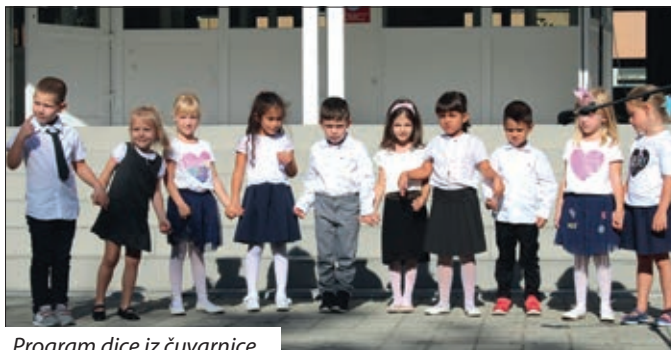
„Otvaranje Hrvatskog školskog centra Mate Meršić Miloradić dokazalo je naš optimizam, vjeru hrvatske zajednice u budućnost, da usprkos nemilosrdnoj asimilaciji ona vjeruje u opstojnost Hrvata na ovim prostorima!“

U nazočnosti zmožne hrvatske diplomacije i visokih dužnosnika ugarske politike ter hrvatskoga političkoga i društvenoga zastupništva, prošloga utorka je u otpodnevni ura svečano prikdan Hrvatski obrazovni centar Mate Meršić Miloradić u Sambotelu, u održavanju Hrvatske državne samouprave. Ujedno je otvoreno i novo školsko ljeto 2019./2020. Ustanova ka je bila od 2016. ljeta podružnica Hrvatskoga vrtića osnovne škole, gimnazije i učeničkoga doma Miroslava Krležu u Pečuhu, u ovoj obnovljenoj zgradi konačno je krenula prema samostalnosti.

Pred novom zgradom

U samboteloskom naselju Joskar-Ola se okupljaju svečano obličena dica, roditelji, pedagogi i brojni gosti. Hrvatsku i ugarsku zastavu na zgradi naglo zgrabi sambotelški vitrić, a zrak se zadržće kad se odzvanja ugarska i hrvatska himna. „Dobro došli, mili gosti! Pozdravljamo vas srdačno, poslušajte naš program kojega smo mi od srca naučili za vašu zabavu. Ako vam se sviđa, molimo vas da nas hrabrite s vašim aplauzom“, riči su to Barnabása Tótha, mališana iz čuvarnice, a potom Edita Horvat-Pauković, ravnateljica škole, pozdravlja u ime Hrvatske državne samouprave časne goste: dr. Mladena Andrića, veleposlanika, i njegovu suradnicu Maju Rosenzweig Bajić iz Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Zvonka Milasa, državnoga tajnika Središnjega državnoga ureda za Hrvate izvan

Program dice iz čuvarnice

Republike Hrvatske i izaslanika predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića, Zdravku Bušić, državnu tajnicu za političke poslove Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, Miklósa Soltésza, državnoga tajnika u Uredu premijera Mađarske za odnose s vjerskim zajednicama i manjinama, dr. Csabu Hendea, parlamentarnoga zastupnika, dr. Tivadara Puskása, gradonačelnika Sambotela, dr. Milana Bošnjaka, savjetnika s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Jozu Solgu, glasnogovornika Hrvatov u Ugarskom parlamentu, Bertalana Harangozoa, voditelja Vladinoga ureda Željezne županije, Richárda Tircsija, voditelja Glavnog

odjela za narodnosti pri Ministarstvu ljudskih resursa, Ivana Gugana, predsjednika Hrvatske državne samouprave, kot i zastupnike skupščine HDS-a, voditelje institucije i predsjednike samoupravov. U prvom dijelu programa najmanja dica čuvarnice se predstavljaju, a kasnije i školariki prikažu svoje hrvatsko znanje recitacijom i jačenjem. Edita

Horvat-Pauković dvojezično se zahvaljuje svim pomoćnikom i podupiračem ki su dali pomoćnu ruku u ovom velikom poslu da se ov san ostvari. „Središnji zadatak naše ustanove je očuvanje hrvatskoga jezika, poznavanje hrvatske kulture i naše zajedničke povijesti. Hrvatska prošlost, identitet regije nas veže. Naši predci su čuvali svoj materinji jezik i kulturu više od petsto godina, pa

to ne smijemo zapustiti. Zahvaljujemo svim Hrvatima koji ovdje žive i svima prijateljima što su nam dali priliku dokazati se. Našu ustanovu obilježava obiteljska atmosfera, visoko stručno znanje i tolerancija. Upravo u tom duhu želimo djelovati“, veli domaćica ustanove i prikduje rič časnim gostom. Državni tajnik Zvonko Milas uz riči zahvale izražava svoju radost da su Hrvati zapadnoga dijela Ugarske dobili obrazovnu ustanovu sličnu onim kakove jur postoju u Budimpešti, Pečuhu i Santovu. „Kvaliteta i dostupnost obrazovanja ima iznimnu važnost za razvoj svake države, svakoga društva i svakoga

Brojni časni gosti su došli na otvaranje ustanove

Predsjednik Ivan Gugan

Državni tajnik Miklós Soltész

Državni tajnik Zvonko Milas

Gradonačelnik dr. Tivadar Puskás

Državna tajnica Zdravka Bušić

naroda, a to je posebno izraženo kod pripadnika nacionalnih manjina, pa tako i kod Hrvata koji žive u Mađarskoj. Velika je vrijednost učenja i poučavanja hrvatskoga jezika za očuvanje i razvijanje hrvatskoga identiteta, a toliko je važan rad i s djecom i mladima", dodaje još hrvatski političar ki svoje izlaganje završi s riječi Mate Meršića Miloradića: „Hrvati, vi ne samo da imate pravo slobodno reći da ste Hrvati već je to i vaša sveta dužnost!“ Državni tajnik Miklós Soltész spomene, kako je Vlada Ugarske dala za obnovu ove zgrade 165 milijun forntov u više faza, obećavajući naravno i daljnju potporu za sambotelšku ustanovu. Državna tajnica Zdravka Bušić posebno pohvali dudu ka tako prekrasno pjevaju i govore hrvatski i ganutljivo reče, da nosi u srcu sve Hrvate izvan granic, a školi zaželji puno uspjeha, na ponos Hrvatske i domovine Ugarske. Gradonačelnik Sambotela dr. Tivadar Puskás otpelja nazočne u svojem svečanom govoru u prošlost, sve do 21. septembra 2012. ljeta, kad su skupadošli predstavnici Hrvatov i raspravljali se o utemeljenju Hrvatskoga školskoga centra u Sambotelu. Posebna zahvala je upućena pečuškoj hrvatskoj ustanovi da je 2016. prigrlila kot podružnicu sambotelšku ustanovu, a s tim je mogla krenuti hrvatska čuvarnica kot i

Na razgledavanju ustanove

škola u ovom gradu. „Dan je došao. Dan, kad u Sambotelu hrvatska zajednica more dati svoje potomke u ustanovu da se po hrvatski uču i ufajmo se da za nekoliko ljet za osnovnom školom krenut će ovde i hrvatsko obrazovanje u gimnaziji. Veselim se da sam mogao postati dilnikom ove tvorevine, jer ovo je djelo dvih kršćanskih narodov. Svakomu budućemu maturantu željim da bude nositelj slave Sambotelu, Željeznoj županiji, Ugarskoj i Hrvatskoj jednako“, poruču tako sambotelški peljač grada. Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, apostrofira povijesnim danom za hrvatsku zajednicu i sjeverozapadne Hrvate u Mađarskoj ov dan, u razdoblju kad se u državi zatvaraju škole, a Hrvati otvaraju ovu školu ka u budućnosti more postati jedna od najznačajnijih ustanovov dotične zajednice. „Bitno je naglasiti da je inicijativa došla od ljudi s ovih prostora, od entuzijasta, svjesnih Hrvata koji su značaj jedne takve ustanove predviđjeli već možda prije nekoliko desetljeća i otada razmišljaju o ovakvom scenariju. Naravno, o takvoj kapitalnoj investiciji nije

Program školarov s učiteljicom Natašom Dorosulić

odlučila Hrvatska državna samouprava bez podrške Hrvata zapadne Mađarske“, naglasi voditelj krovne organizacije Hrvatov u Ugarskoj i još dodaje: „Otvranje Hrvatskog školskog centra Mate Meršić Miloradić dokazao je naš optimizam, vjeru hrvatske zajednice u budućnost da usprkos nemilosrdnoj asimilaciji ona vjeruje u opstojnost Hrvata na ovim prostorima. Uvjereni smo da ćemo neprocjenjivo blago koje smo naslijedili od svojih predaka, hrvatski jezik, običaje i kulturu očuvati, a u tomu 21. stoljeću najviše mogu pridonijeti obrazovne ustanove, dobri pedagogi, kvalitetni školski sustav. Ja želim sadašnjim i budućim djelatnicima, učenicima ove ustanove da budu nositelji tih časnih ideja“, završi tako svoj govor Ivan Gugan, ki s časnim gosti skupa prereže vrpku pred školskom zgradom. Drugi dan ujutro, 4. septembra, u srijedu, u Meršićevom školskom kompleksu, u čuvarnici 50 dice, a od 1. do 3. razreda 32 školaru su stupili u novo školsko ljetu.

O 125. obljetnici rođenja Matije Evetovića

Matija (Maća) Evetović (Aljmaš, 24. II. 1894. – Subotica, 2. VII. 1972.), profesor, publicist, pjesnik, kulturni djelatnik. Obavljao je dužnosti podgradonačelnika Subotice, ravnatelja subotičke Gimnazije i kustosa Gradskoga muzeja. Sin Dominika i Veronike, rođ. Jagić. God. 1898. obitelj se iz Aljmaša seli u Suboticu, gdje je Dominik dobio posao kao sudski poslužitelj. Tu Matija pohađa pučku školu i šest razreda gimnazije. U školskoj godini 1909./10. isključen je iz Gradske mađarske više gimnazije kao slavenofil. U upisu u dnevnik stoji: „Sablaznjava školske kolege svojim nepatriotskim izjavama te se zbog toga 16. III. 1910., prema nalogu školskoga vijeća, isključuje iz škole“. Školovanje nastavlja u Nadbiskupskoj velikoj gimnaziji u Travniku, gdje svršava sedmi i osmi razred s maturom, a nakon toga najprije u Budimpešti, a zatim upisuje filozofiju na Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu. U ratu je mobiliziran 26. X. 1914. i u vojsci ostaje sve do 9. I. 1919. Za vrijeme prevrata djeluje u Zagrebu, a u Subotici piše članke u *Nevenu*. Dobiva gradsku stipendiju, koja mu pomaže da završi studij. Tako 1921. uspijeva svršiti fakultet u Zagrebu, a 31. I. 1923. ondje je obranio i doktorsku disertaciju s temom *Dvije najstarije pjesničke obrade o sigetskoj pogibiji*.

Od 18. VI. 1920. privremeni je nastavnik srpsko-hrvatskoga jezika i filozofije u subotičkoj Gradskoj bunjevačkoj velikoj gimnaziji, a iste godine imenovan je počasnim knjižničarom gradske knjižnice. God. 1922. predaje u Vršcu, ali prestaje raditi kao profesor 12. XI. 1923., kada postaje privatnim činovnikom u osiguravajućem zavodu. U državnu, odnosno gradsku službu vraća se 15. I. 1925. kao profesor gimnazije. Aktivan je u javnom, kulturnom i političkom životu Subotice, tada kao član i funkcionar Radikalne stranke. Tako je 1926. imenovan za ravnatelja Ženske realne gimnazije, izabran za tajnika Bunjevačke prosvjetne matice, a u veljači iste 1926. godine stupio je i na položaj zamjenika subotičkoga gradonačelnika, na koji ga je postavio ministar unutarnjih poslova. Na toj političkoj funkciji nije se dugo zadržao – gradonačelnik Dragoslav Đorđević u izvješću Ministarstvu unutrašnjih poslova 20. IV. 1927. obavještava nadređene da je Matija Evetović toga dana podnio ostavku te je dužnost podgradonačelnika predao Josipu Poljakoviću. U Subotici se u to doba Radikalna stranka dijeli na „radikalno-zemljodilsku“ struju oko Marka Jurića, kojoj se priklonio i Matija Evetović, te struju oko gradonačelnika Đorđevića, koji je međutim već 28. IV. 1927. smijenjen. Struja oko Jurića u funkciji partijske agitacije pokreće *Subotičke novine* 13. V. 1927. Odgovorni urednik bio im je gostioničar Marko Stipičić, a list je uređivao i većinu tekstova pisao Matija Evetović. U svojim napisima trudio se pomiriti katoličanstvo Bunjevaca s nametnutom radikalnom ideologijom, a stvorena je i parola u Radićevu stilu „Vera u Boga i radikalna sloga“. U kolovozu 1927. imenovano je novo vodstvo grada: za velikoga župana postavljen je Dušan Manojlović, gradonačelnikom postaje Dragutin Stipičić, a u sastav novoga Proširenoga senata ulazi i Matija Evetović. Do 13. IV. 1941., kada je „otpušten zbog nacionalnih razloga“, obnašat će dužnosničke položaje u gradskoj upravi, najprije od 17. I. 1928. kao šef Trošarinskog odjela, zatim od 31. V. 1930. kao gradski savjetnik na čelu Kulturno-socijalnoga odjela Senata.

Sa snaženjem prohrvatskih stremljenja Bunjevaca u Subotici na prijelomu 1930-ih i njegova politička uvjerenja trpe promjene: od agitatora za prorežimsku radikalnu opciju među bunje-

vačkim pukom postaje sljedbenikom oporbe i aktivnim pobornikom hrvatskoga Bunjevaca. Tako je 1933. petnaesta obljetnica oslobođenja grada, koja se svečano obilježavala 13. XI., na dan kada je srpska vojska ušla u grad, zahvaljujući Evetovićevu zauzimanju proširenim programom obilježena već 10. X., na dan kada je 1918. pred kavanom *Hungaria* (današnja zgrada Art kina *Lifka*) održan veliki zbor na kojem je izrijekom proglašeno načelo samoopredjeljenja i utemeljen Bunjevačko-srpski narodni odbor, nakon čega su hrvatski omladinci na toranj Gradske kuće istaknuli hrvatsku zastavu. Angažirao se i 1934. kao jedan od osnivača Matice subotičke, a aktivan je bio i u Hrvatskoj kulturnoj zajednici. Održao je veći broj predavanja u Hrvatskome prosvjetnom društvu *Neven* te na Razgovorima Matice subotičke.

Nakon rata opet je postavljen u gradsku upravu, iako su nove vlasti bile nepovjerljive prema njemu jer su ga smatrale malo-građaninom bliskim kleru. Ipak, u nedostatku školovanoga kadra, 1945. postavljen je najprije za v. d. direktora Muške potpune gimnazije, zatim je u njoj radio samo kao profesor, a 15. XI. 1947. dodijeljen je na rad u ustanovu koja je tada bila u osnivanju – Gradski muzej. Do mirovine radi kao kustos Muzeja na prikupljanju predmeta i terenskim istraživanjima – arheološkim, etnografskim, lingvističkim, a posebno na skupljanju podataka o životu, običajima i folkloru Bunjevaca. U mirovinu odlazi 1. siječnja 1953., s 36 godina, 4 mjeseca i 11 dana službe. Nakon osnivanja srednje škole za pripremanje svećeničkih kandidata *Paulinum* u Subotici 1965. u njoj je do 1970. predavao hrvatski jezik i književnost.

Pjesme, povijesne rasprave i članke objavljivao je u mnogim subotičkim novinama i časopisima (*Naše novine*, *Neven*, *Subotička Danica*, *Književni sever*, *Subotičke novine*, *Klasje naših ravni* i dr.), poslije rata opet u *Subotičkoj Danici*, *Narodnom kalendaru*, *Njivi*, u zagrebačkome *Katoličkom godišnjaku Danica* 1967. i dr. Pisao je pod pseudonimom Tihomir Drević. Za Ujevićevu *Hrvatsku enciklopediju* (1942.) napisao je priloge o imenu Bunjevac, bunjevačkom narječju, bunjevačkom školstvu te vjerskim i crkvenim prilikama. Pisao je o životu i radu dviju najmarkantnijih bunjevačkih osobnosti iz austro-ugarskoga razdoblja – za života je objavio monografiju o biskupu Ivanu Antunoviću 1935., a posmrtno mu je 2005. u cjelini objavljena studija o Paji Kujundžiću koja je u nastavcima izlazila u *Subotičkim novinama* 1940.-41. Njegovo najvažnije djelo *Kulturna povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata*, koje je priveo kraju potkraj 1940., ostalo je u rukopisu do 2010. kada ju tiska NIU *Hrvatska riječ* (Edicija baština, knjiga 6, Subotica, 2010., 720 str.). Poslijeratne komunističke vlasti rukopis su konfiscirale, ali su neki primjerci ostali sačuvani u privatnom vlasništvu. U kraćim nastavcima objavljivana je u *Klasju naših ravni* od 2002.

S. Mačković

Izvor: *Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*, sv. 7 (2007.)

Hodočašća Udruge baranjskih Hrvata

FOTO: MARIJANA BALATINAC

U Mariji Bistrici

Kolovoz je za baranjske Hrvate bio prepun vjerskih događanja, tako i hodočašća. Udruga baranjskih Hrvata organizirala je čak dva u inozemstvo. Dana 17. kolovoza, u suorganizaciji Hrvatske referature Pečuške biskupije, dva prepuna autobusa krenula su u svetište Majke Božje Bistričke. Vjernicima su se pridružili i hodočasnici iz Salante i Selurinca, u organizaciji tamošnjih hrvatskih samouprava. Tako je ukupno, pod vodstvom svećenika Augustina Darnaija i Gabrijela Barića, sto osamdeset vjernika krenulo na put. Do Marije Bistrice u svakom su se autobusu čule molitve, svete pjesme i molila se krunica. Kada smo stigli, u kapelici svetog Petra naši su svećenici mogli predvoditi svetu misu na hrvatskom jeziku, mi smo ih radosno slušali i svi zajedno molili na hrvatskom jeziku. Nakon mise naši Hrvati krenuše na križni put.

Drugo dvodnevno hodočašće spomenute Udruge bilo je 24. i 25. kolovoza. Vjernici iz Pogana, Šikloša, Udvara, Pečuha, Olas, Surdukinja, Katolja, Vršende i Mohača, njih pedeset i dvoje, pridružili su se velikom hodočašću gradišćanskih Hrvata u Celje. Na putu prema odredištu stali smo u Prisiki i pogledali prekrasni Muzej sakralne umjetnosti, u održavanju Hrvatske državne samouprave. Bernadeta Zadrović sve nam reče kako je velečasní Štefan Dumović sakupio ovu bogatu građu i podario Hrvatima u Mađarskoj. Uvečer smo stigli u Celje. Budući da je padala kiša,

Na putu k Celjanskoj Mariji

Posjet prisičkom muzeju

nažalost nismo mogli poći na križni put, nego u crkvi smo zajedno molili s Gradišćancima krunicu. Iskrene čestitke vjernicima, mladima i starima, koji su krenuli već u srijedu iz Kisega u Celje, oni su baš pola sata prije svete mise stigli u svetište, čekao ih je veliki pljesak hodočasnika. Na svetoj misi Hrvata iz Mađarske, Slovačke i Austrije, koju je služilo više svećenika, bio je i biskup Bischof, koji je i mađarski i hrvatski pozdravio hodočasnike. Ophod je bio predviđen za devet sati i za to vrijeme čak je i kiša prestala padati, zapalile su se svijeće, i krenuo ophod kroza svetište. Mi smo prenoćili u Wienerneustadtu, gdje su hodočasnici u nedjelju sudjelovali na svetoj misi u kapucinskoj crkvi. Sljedeća postaja našeg hodočašća bila je u Kisegu, gdje nas je već čekao gospodin Šandor Petković, koji nas je radosno poveo kroza središte, iako je bio umoran od višednevnog pješačenja u Celje. Baranjski su oduševljeno slušali o povijesti grada Kisega i gradišćanskih Hrvata, a da smo imali još više vremena, popili bismo i kapljicu vina, no za to će biti vremena sigurno sljedeći put.

Hodočašća su ostvarena s potporom Ureda premijera i Fonda „Gábor Bethlen“.

Marijana Balatinac
predsjednica UBH

Hrvatski ban grof Josip Jelačić Bužimski

Grof Josip Jelačić rođen je u Petrovaradinu 16. listopada 1801., gdje je njegov otac, podmaršal barun Franjo Jelačić, bio zapovjednik krajiške divizije. Majka mu je bila barunica Ana Portner. Banovi predci vjerojatno potječu iz Pounja u Bosni, odakle su se slijedom turskih osvajanja preselili u Liku i Turopolje. Zbog svojih zasluga u borbi s Turcima Marko Jelačić i njegova djeca Ivan, Juraj, Nikola, Petar, Gabrijel i Ana dobili su plemićki naslov 1579. godine. Banov otac Franjo prvi je počeo uza svoje prezime rabiti pridjevak Bužimski (prema utvrdi Bužim kraj Gospića). Josip Jelačić po uzoru na oca odlučio se za vojni poziv. Školovao se u najelitnijoj bečkoj plemićkoj školi *Theresianumu* (1810. – 1819.), a zatim je kao časnik služio u Galiciji do 1822. kada se zbog bolesti 1822. povukao s dužnosti. Tri godine kasnije u činu natporučnika vratio se u aktivnu vojnu službu (u Beču, Galiciji i ogulinskoj pukovniji). Od 1831. promaknut je u čin satnika (u to je vrijeme službovao u Italiji), 1837. postao je bojnik službujući u Dalmaciji, a od 1841. bio je pukovnik Glinske regimente. Tu ga je 1848. zateklo imenovanje za hrvatskoga bana, generala i zapovjednika dviju banskih pukovnija te tajnoga kraljevskoga savjetnika.

REVOLUCIONARNA 1848.

Izbijanjem revolucije u ožujku 1848. godine Habsburška Monarhija nalazila se na vrhuncu krize. Ugarska je bila na putu proglašenja samostalnosti čemu se Hrvatska oštro suprotstavljala, ali u zemlji nije bilo bana kao glavnoga organa vlasti, a ni sabor nije zasjedao. Bečkome je dvoru Hrvatska trebala kao brana protiv mađarskih težnja, pa je banom željela imenovati kralju bespogovorno odanu osobu iz kruga visokih vojnih časnika. Premda se u hrvatskoj historiografiji često može pročitati da u imenovanju Josipa Jelačića velike zasluge ima Ljudevit Gaj (koji se za Jelačića kao pristašu ilirskoga pokreta zauzimao kod nadvojvode Ivana u Grazu), kao i da je ono posljedica tzv. Zahtijevanja naroda, Ferdo Šišić dokazao je da je njegovo imenovanje posljedica posredovanja velikoga župana Srijemske županije baruna Franje Kulmera na Dvoru, ali i među kralju odanim mađarskim konzervativcima. Šišić drži da je odluka da se Josip Jelačić predloži za bana donesena u ožujku 1848. u zagrebačkome stanu umirovljenoga potkancelara Ljudevita Bedekovića tijekom njegova razgovora o budućnosti Hrvatske s barunom Franjom Kulmerom i Metelom Ožegovićem.¹ Naime, tada su već i umjereniji hrvatski političari negodovali zbog stavova Lajosa Kossutha. Šišić podrobno opisuje kako se na Dvoru odvijao cijeli postupak „lobiranja“ za Jelačića, tijekom kojega je barun Kulmer nastojao da za to ne sazna Gaj. Čini se da u njega nije imao previše povjerenja. Barun Kulmer u pismu od 30. ožujka 1848. izvijestio je novoga bana, koji se spremao otputovati u Beč položiti prisegu, da je cijeli tijekom njegova imenovanja trajao tri dana, a da „prethodno na tebe nitko nije mislio“.² Napisao je da su time srušeni planovi Mađara, nadalje da je Monarhija u opasnosti, da će „Austrija morati opet mačem osvojiti Ugarsku“ te da se nada da će „graničari ostati u miru i odanosti“.³ Tezu o Jelačiću kao izboru dvorskih krugova vjerodostojnom smatraju mađarski povjesničari navodeći da on ni vojničkom karijerom, a niti pak drugim vrlinama nije zadovoljavao prohtjevima koji su se postavljali pred novoimenovane banove. Stoga ga je kralj iz čina pukovnika promaknuo u rang generala i zapovjednika obiju banskih pukovnija (potkraj ožujka 1848.), a dan uoči prisega imenovan je za podmaršala i zapovjednika čitave Vojne krajine.

Odluku o banskom imenovanju kralj Ferdinand donio je 23. ožujka 1848. bez znanja i pristanka ugarske vlade. Tek dva dana kasnije je u Zagrebu „Narodna skupština“ (koju je sazvala Narodna stranka) u sklopu svoga programa predstavljenoga pod nazivom Zahtijevanja naroda „izabrala“ Josipa Jelačića za hrvatskoga bana (bana je uvijek kralj imenovao, a nije se izabirao). Kada je izaslanstvo Narodne skupštine predalo kralju ove „želje naroda“, on ih je odbio potvrditi jer nisu donesene od legalnoga tijela (Hrvatskoga sabora), no kako je Jelačić već bio imenovan banom, mnogi su to doživjeli kao kraljevo udovoljavanje narodnim željama. Novi je ban 8. travnja u Beču prisegnuo, nakon čega je doputovao u Zagreb.

Kako je u Zahtijevanju naroda zatraženo ustrojavanje hrvatske odgovorne vlade na čelu s banom, Josip Jelačić 19. travnja 1848. okružnicom zabranio je hrvatskim županijama izvršavati odluke ugarske vlade, te je ustrojio Bansko vijeće kao samostalnu hrvatsku vladu odgovornu njemu osobno. No budući da je ban često izbivao, ratujući na bojnim poljima diljem Habsburškoga Carstva, zbog toga je Banskim vijećem upravljao banski namjesnik Mirko Lentulaj. Bansko se vijeće sastojalo od pravosudnoga, financijskoga, unutarnjega, prosvjetnoga i bojnoga odjela i imalo je administrativnu vlast nad nižim upravnim organima na području Banske Hrvatske i Slavonije, osim većega dijela Srijema, u kojem je stvarnu vlast držao u rukama srpski Glavni narodni odbor. Bansko je vijeće djelovalo do 1850. i nije imalo status prave vlade jer se moralo obraćati banu za rješavanje i najsitnijih pitanja. No unatoč tomu mnogi su u Hrvatskoj očekivali da bi upravo ovo tijelo moglo biti temelj na kojemu bi se trebalo stvoriti pravu državnu vladu odgovornu Saboru.⁴

Premda je ban prekinuo sve pravne odnose s Ugarskom, mađarska je vlada i dalje ostala na stajalištu da je Hrvatska sastavni dio zemalja Krune svetoga Stjepana. Ban je sukladno proklamiranome raskidu odnosa s Peštom 25. travnja proglasio ukidanje kmetstva („tlake gospodske i svake daće urbarijske i desetine crkvene“) u Hrvatskoj, dajući time do znanja da mađarski zakoni

Trenutak za pjesmu

LJUBAVNA

Vidio sam je голу i zavolio je
očima i rukom i tugom u dlanu,
zmiju sam zmijio, kosom sam kosio,
vodu sam nosio dok sam obosio.

Zavolio sam ruke, zavolio sam ženu, noćnu
ulicu
i jednog kopca i jednog popca, jednog
jogunicu,
zelenu livadu, kobilu mladu, moju golubicu
zabolio sam krvlju, zagolio sam zoru, pticu
pjevicu.

(među kojima i onaj o ukidanju kmetstva od 11. travnja) ne vrijede u Trojedinj Kraljevini. Dva dana kasnije ustrojio je prijeki sud radi kažnjavanja svojih političkih protivnika, zagovornika unije s Ugarskom. Naime, prethodnih su dana Mađari poslali proglas „braći Hrvatima“ koji je u Zagreb donio Ivan Nepomuk Pejačević s istomišljenicima, tiskane su i brošure i letci, ali je njihova promidžba u korist ugarske vlade kratko trajala. Naime, 18. travnja emisari su protjerani iz Zagreba, a povukao se i veliki župan Imre Péchy. Umjesto njega je Pešta (a ne kralj) županom imenovala Antuna Daniela Josipovića.⁵ Mađarski su agitatori polučili privremeni uspjeh, pa je ban Jelačić izdao proglas o prijekome sudu u kojemu stoji da se suditi imaju oni: *“b) koji puntaju proste plemenitaše, govoreći im da su stanoviti ljudi, ali kako navodno govore, Ilirci krivi, da budu odsad morali platjati štibru i nositi druge tarhe; c) koji puntaju muže iliti kmete, govoreći im, da su oni Magjari a ne Harvati i Slavonci”*.⁶ Već 1. svibnja počela su uhićenja brojnih unionista na čelu s Josipom Žuvićem. Ban je tjedan kasnije pustio uhićenike, ali je istodobno smijenio zagrebački magistrat i njegovim članovima imenovao sebi odane ljude iz Narodne stranke. Usto je dao zapečatiti i Casino, čime je de facto raspuštena promađarska Hrvatsko-vugerska stranka.⁷ Njezini su članovi i pristaše otpušteni iz javnih službi, pa su mnogi napustili Hrvatsku. Oko 150 tada viđenijih ličnosti emigriralo je u Austriju ili Mađarsku. Kako je stranka svoj oslonac imala u Zagrebačkoj županiji, a napose u Turopolju, to je banska vojska 26. svibnja zaposjela Turopolje, zatvorila mjesne činovnike, a tri dana kasnije je održana skupština na kojoj je izabrano novo turopoljsko vodstvo na čelu sa županom Stjepanom Josipovićem, sinovcem „komeša“ Antuna Daniela Josipovića. Tako pacificirani Turopoljci potom su sudjelovali na ustoličenju bana Jelačića.⁸

Za to je vrijeme u Srijemskim Karlovcima održan srpski crkveno-narodni sabor na kojemu je formuliran zahtjev za ustrojavanjem Srpske Vojvodine. Patrijarh Josif Rajačić je za 13. svibnja sazvao srpski nacionalni kongres. Zbog sve veće napetosti predsjednik mađarske vlade grof Lajos Batthyány zamolio je kralja neka bana Jelačića privoli na poslušnost. Kralj je tome udovoljio tako što je podmaršala grofa Ivana Hrabovszkyja imenovao kraljevskim povjerenikom za Hrvatsku. Međutim, radi otvorene nesklonosti nemađarskih naroda, ugarska je vlada polovinom svibnja započela novačenje u mađarsko domobranstvo. Uskoro je došlo i do prvih oružanih sukoba u okolici Srijemskih Karlovaca. Ferdo Šišić piše da su već 5. travnja po napatku Ignjata Brlića poslani agitatori među Srbe u Srijem da pripreme pučanstvo na ustanak protiv Mađara čim dobiju poziv na to. Pokušan je i širi slavenski savez, tako što bi Josip Jelačić ujedinio cjelokupno pučanstvo Trojedinice, patrijarh Rajačić i general Stratimirović su to isto kanili sa Srbima, a Šafarik i Palacki među Česima.⁹

BANSKO USTOLIČENJE

Ban Jelačić nakon održanih izbora 18. svibnja izdao je naredbu o sazivanju Sabora za 5. lipnja 1848. kada je održano i njegovo svečano ustoličenje i prisega na zagrebačkome Trgu svete Katarine. Obred ustoličenja predvodio je banov prijatelj srijemsko-karlovački metropolit i patrijarh Josif Rajačić, jer je zagrebački biskup Juraj Haulik prije toga otputovao u Beč. Tada je prvi put

kao službena zastava korištena današnja hrvatska trobojnica, ali ne kao hrvatska, nego kao banska zastava Josipa Jelačića. Za vrijeme apsolutizma bilo je zabranjeno isticanje nacionalnih boja, pa je tako crveno-bijelo-plava trobojnica ušla u uporabu poslije Listopadske diplome 1860. godine. Ban je prilikom instalacije položio prisegu kralju izgovorivši: *Ja, Josip Jelačić, ban kraljevinah Dalmacije Hrvatske i Slavonije, prisjehem živim Bogom, Blaženom Djevicom Marijom i svimi božjimi svetcima i izabranici, te tvrdju vjeru dajem i obećajem prejasnomu, premoćnomu i nepredobitnomu vladaoću, Ferdinandu I. austrijanskomu caru, ugarskomu, češkomu, dalmatinskomu-hrvatskomu-slavonskomu kralju apostolskomu ovog imena V, nasljednomu vladaoću i premilostivomu našemu gospodaru, da ću njegovome posvećenomu carsko kraljevskomu veličanstvu vazda vjeran poslušan i oddan biti, njegovu i njegovih potomakah i nasljednikah čast, slavu, dostojanstvo i korist vazda paziti i promicati, a štetu koliko uz mogu od njih odvrćati.*

Za njegovim veličanstvom hoću, po svetoj svojoj dužnosti, kao iskreni sin domovine ove i ban kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, ove kraljevine i sav narod koji u njih prebiva u njegovoj slobodi i u njegovih pravica, zatim ustav zemaljah ovih – kao što i moram – svakom prilikom i bezobzirce od svakoga nasilja, nepravde i uvrede ter od svakoga neprijatelja kriepko braniti, štiti i čuvati.

Dr. Ladislav Heka

¹ O tome vidi: Šišić, Ferdo: *Kako je Josip Jelačić postao banom?*, Beograd, 1934., 30. str.

² Isto, str. 58

³ Isto.

⁴ Markus, Tomislav: *Između revolucije i legitimiteta: hrvatski politički pokret 1848-1849*. Fontes: izvori za hrvatsku povijest. No.12 Studeni 2006. str. 19-40.

⁵ Dubravica, Branko: *Uloga ministra Josipovića u popisu turopoljskih honveda*. U: *Turopoljci u doba bana Jelačića*. *Ljetopis GVG 2011.*, str. 75-88., str. 79. http://turopolje.hr/wp-content/uploads/2017/01/2011_honvede-min.pdf (pristupano: 2. siječnja 2018.).

⁶ "Ban Josip Jelačić stanovništvu Hrvatske i Slavonije o osnivanju prijekog suda, 27. 4. 1848.," u: Iveljić, Iskra - Kolanović, Josip - Stančić, Nikša (prir.): *Hrvatski državni sabor 1848.*, Zagreb 2001., sv. I, str. 179.-180. Priopćava: Kolak-Bošnjak, Arijana: *Hrvatsko-vugerska stranka i turopoljsko plemstvo*, str. 133.

⁷ Dubravica, Branko op. cit., str. 79.

⁸ Isto, str. 80.

⁹ Šišić, Ferdo op.cit., 62. str.

Salančani neke davne godine na zaprežnim kolima

„Poletimo, zaplovimo, savladajmo svijet“

Svečanost otvorenja nove školske godine u HOŠIG-u

Svečanost otvorenja školske godine 2019./20. u budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đlačkom domu održana je 2. rujna 2019. u školskom predvorju. Na svečanosti su među inima bili veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, zamjenik državnog tajnika za europske i američke poslove pri Ministarstvu vanjskih poslova i trgovine Mađarske Ferenc Kumin, glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i predsjednica budimpeštanske Hrvatske samouprave Anica Petreš Németh. Prigodni su program sastavile Marija Šajnović i Kristina Kirhofer. Darove su prvašima osigurali Croatia Kft. i predstavništvo Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj. Novu će školsku godinu u ustanovi započeti sveukupno 221 učenik, u vrtiću 48 djece, u osnovnoj školi 92 učenika, u gimnaziji 81 đlak, i 12 prvša.

Prvaši u društvu odgojiteljice Katice Benćik, razrednice Snježane Baltin, ravnateljice Ane Gojtan i državnoga tajnika Ferenc Kumin

U prigodno priređeno predvorju nazočne su prvo pozdravili, potom i program najavili gimnazijalci Maja Šindik i Zétény Sziva. Nakon intoniranja hrvatske i mađarske himne, uslijedio je prigodni program. Pjesme su kazivali prvša Tímea Sivák na mađarskom, i Vilmos Rác Szabó na hrvatskom jeziku. Ulomak o kalačkome kanoniku, naslovnom biskupu i preporoditelju bačkih Hrvata Ivanu Antunoviću, iz povijesnog igrokaza „Vremeplov“, igrali su: Martin Benceš, Maja Šindik i Zétény Sziva, koji je okrunjen spletom bunjevačkih plesova u izvedbi mlađega i starijega naraštaja školske skupine „Tamburica“. „...prema našem poslanju nijedna škola ne može biti samo „tvornica znanja“. Jedna narodnosna škola pogotovo ne. I učenje i podučavanje jesu poziv. Dobro razumiju to u mađarskim školama diljem Karpatkog bazena i dobro razumijemo i mi u hrvatskim odgojno-obrazovnim ustanovama u Mađarskoj. Osim obrazovanja naša je misija i odgajati mlade koji će očuvati svoju hrvatsku samosvijest, koji su podjednako opredijeljeni Hrvati i Mađari, i čiju osobnost obogaćuje dvojna kultura kojim se prednostima mogu koristiti na svome daljnjem životnom putu“, naglasila je ravnateljica odgojno-obrazovne ustanove Ana Gojtan. Ona je govorila i o tome da Republika Hrvatska sljedeće godine predsjedava Vijećem Europske unije, što znači mnogo novih izazova, mnoštvo teških zadaća koje treba riješiti. No te su zadaće jednako tako i naše, tj. pripadnika hrvatske manjine u Mađarskoj.

Prvaši s ravnateljicom Anom Gojtan i zamjenikom državnoga tajnika Ferenc Kuminom

Zamjenik državnog tajnika za europske i američke poslove pri Ministarstvu vanjskih poslova i trgovine Mađarske Ferenc Kumin i u ime ministra vanjskih poslova Mađarske Pétera Szijjártóa zahvalio je na pozivu. Govoreći o odnosima dviju država, naglasio je da su oni i povijesni, ali ne smije se zaboraviti da najviše Mađara ljeti Hrvatsku bira svojim odredištem. Diplomatske, profesionalne međudržavne odnose također je ocijenio pozitivnim, i „kako oni posljednjih godina idu u dobrome smjeru“. „I ova je škola jedan od primjera ishoda tih odnosa, a njezin je pandan u Hrvatskoj Obrazovni centar Mađara u Osijeku...“, dodao je zamjenik državnog tajnika Kumin. Govorio je i o tome da kao za primjer dobrosusjedskih odnosa uvijek se navodi mađarsko-hrvatski odnosi. Istaknuo je važnost jezika Mađarskoj susjednih zemalja, koje, kako reče, „nismo u dovoljnoj mjeri učili“, te kako se u Ministarstvu vanjskih poslova posljednjih godina usredotočuje na znanje tzv. malih jezika. Zamjenik državnoga tajnika Ferenc Kumin za primjer naveo je veleposlanika Mađarske u Republici Hrvatskoj Józsefa Magyara, koji je također iz redova hrvatske zajednice u Mađarskoj. Nadovežući se na misli gosp. Kumina, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić reče da je veleposlanik Magyar zasigurno jedan od uzora koji može pomoći da se vidi uočljiva budućnost hošigovaca. „HOŠIG doista pruža i mogućnost da postanete svjesni gdje ste, što ste. HOŠIG također omogućuje da budete i ostanete Hrvati, ali da budete jednako tako dobri državljani Mađarske. Vi to jeste, vi to zavređujete, ali i ove dvije zemlje i ova dva naroda to zavređuju“, naglasio je vlp. Andrić, te je dodao da polaznici, djelatnici škole jesu poveznica koja svakodnevno svjedoči da je dobrosusjedstvo jedini pravi put. „U dodatnim vrijednostima, o kojima je govorio zamjenik državnoga tajnika Kumin, zasigurno se možete još bolje naći, a s tim ćete pomoći i Mađarskoj i Hrvatskoj da se još bolje pozicioniraju u aktualnim međunarodnim odnosima, koji nisu jednostavni“, istaknuo je vlp. Mladen Andrić.

I pri kraju svečanosti bilo je uobičajenoga rukovanja s ravnateljicom Anom Gojtan i zamjenikom državnoga tajnika Ferenc Kuminom. I tim su činom prvša „postali“ članovi obitelji hošigovaca.

Kristina Goher

Dan sela u Hrvatski Šica

KUD Hruševac Kupljenski ponovo kod prijateljev

Zajedništvo i složnost potribuju velika, ali i mala sela, tako je svaki put zvanaredna prilika kad stanovnici moru skupadojti, veseliti se, pogostiti svoje prijatelje, kad zato imaju volju i želju. Ovoljetni seoski dan u Hrvatski Šica dobio je 10. augustuša, u subotu, otpodne hrvatski naglasak i zavolj maše zadušnice u čast bivšega farnika Hrvatskih Šic, Józsefa Vizyja, povodom 25. obljetnice njegove smrti, ku je na hrvatskom jeziku

KUD Hruševac Kupljenski

Domaći Jačkarni zbor Slavuj

predvodio duhovnik Čajte, Čembe i Vincjeta, Branko Kornfeind. Dan je bio zvanaredno veseo i zbog dolaska prijateljev iz Hrvatske, ki su za nekoliko ljet pauze ponovo našli put i vrime da dospenu med Šičane. U programu su nastupili šički tamburaši s kimi se od nedavno bavi Rajmund Filipović, domaći zbor Slavuj, čertarski Rozmarin, narajski penzionisti – jačkari i ženski

Šički tamburaši

zbor iz Narde. Program KUD-a Hruševac Kupljenski, pod peljanjem Stjepana Đurinskog, svakako je bio vrhunac ovoga dana šičkoga druženja, kade je atmosfera bila još jednoč odlična i bezbrižna. László Kovács, predsjednik Hrvatske samouprave, na ugarskom jeziku je upozorio ne samo nazočne, nego posebno je obratio pažnju novinarke „ka će imati morebit hrabrosti napisati

da dica čim manje se pominaju po hrvatski i da je hrvatska zajednica, što naliže hrvatskoga jezika i identiteta u ovom naselju u predzadnoj uri“. Stjepan Đurinski je prikdao poklone domaćinom i prijateljem, a i Ana Jušić, zborovodja šičkih slavujov, postala je bogatija s rodjendanskimi gratulacijami i dari. *Tiho*

Dan sela i Hrvatov

Plajgorsko svečevanje zajednice

Drugoga augustuškoga vikenda, u petak, se je jur začelo svečevanje za Plajgorce s kušnjem vina, u subotu su se naticali najšikaniji s mašini za košenje trave, a u nedilju su Seoska i Hrvatska samouprava invitirale na Dan sela i na Dan Hrvatov. Najmanje gradišćanskohrvatsko selo svenek zna na pravi način svečevati, najprlje s mašom na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi sv. Martina. „Ovo svečevanje je nas skupaspravilo na pragu ovoga sela, u našoj crkvi da ov dan u ime Božje, čez obrambu sv. Martina, zaštitnika sela, i crikve proslavimo. Ovo je mašni aldov, tvoja i moja molitva“, s ovimi riči se je

Duhovnik Štefan Dumović u centru pažnje

Pred crkvom sv. Martina

obrnio duhovnik Štefan Dumović domaćinom i gostom te nedilje. U svojoj prodiki je naglasio da u bižućoj svakidašnjici došli smo skupa svečevati jer svim nam je važno da pazimo jedan na drugoga. „Svečevati ne more sam človik, zato potribuje zajednicu, koj se je svenek dobro vraćati, u koj je vik dobro podiliti vlašće misli, tuge, brige i radosti. U današnjici, kad se svit bori s moralnom krizom, ključna rič je uvijek zajednica i vridnosti te zajednice. „Vas sve najsrdačnije pozdravljamo, hvalimo da si cijenite hrvatski materinski jezik, kulturu i Crikvu kršćansku. Hvala vam na vašoj vjernosti, svakom na svojem mjestu“, uz to židanski, a ujedno i plajgorski dušobrižnik prosio je i nadalje milost Boga da nas ruka Blažene Divice Marije i dalje sprohadja i nigdar ne ostavlja. Po dugoljetnom scenariju slavljeniki su se potom došetali do Meršičeve hiže, pri koj je za himnom Gradišćanskih Hrvatov položen vijenac pod mramornom pločom u čast Mate Meršića Miloradića. Na dvoru Kulturnoga doma načelnik sela Vince Hergović i predsjednik Hrvatske samouprave Željke županije Štefan Krizmanić su pozdravili nazočne, a za skupnim objedom smo mogli viditi nastup HKD-a „Čakavci“ i Jačkarnoga zbora „Peruška Marija“, a s veselim i gizdavim srcem smo mogli aplaudirati i talentiranom Kumanović triju iz Hrvatskoga Židana. *Tiho*

Interpretacijski centar „Kuća Petra Preradovića“

Rodna kuća Petra Preradovića u Grabrovnici podignuta je u 18. stoljeću te je jedna vrsta spomenika kulture jer se u njoj rodio Petar Preradović, jedan od najvećih hrvatskih pjesnika.

Petar Preradović rodio se u časničkoj obitelji 19. ožujka 1818. u mjestu Grabrovnici, u Đurđevačkoj krajiškoj pukovniji. Imao je tek deset godina kada mu je otac umro, a majka, ostavši sama s troje dječice, poslala je Petra u vojnu školu u Bjelovar. Zatim je poslala molbu u Theresianum – najbolju vojnu akademiju Habsburške Monarhije. Kao siroče krajišničkog časnika primljen je 1830. godine. Ondje se školovao osam godina, i bio najbolji đak tog naraštaja.

Obrazovanje je završio 1838. godine s činom poručnika. Ove smo godine proslavili 201. obljetnicu Preradovićeve rođenja, čovjeka koji je u habsburškoj vojsci postigao visok čin, a u pjesništvu postao jedan od prvaka ilirskoga preporoda.

Zahvaljujući Europskoj uniji i sredstvima programa Interreg, Prekogranične suradnje Mađarska – Hrvatska, u okviru Projekta „Preradović i Csokonai“, Općina Pitomača obnovila je i prilagodila rodnu kuću Petra Preradovića, hrvatskoga pjesnika, prevoditelja, generala i predstavnika romantizma iz prve polovine 19. stoljeća.

Smještena u Grabrovnici, Preradovićeve kuća, koja je izgrađena 1775. godine, do sada je nekoliko puta temeljitije obnavljana. Zadnja velika obnova bila je 1968. godine kada je u njoj uređen jedan od prvih muzeja posvećenih jednom književniku. Pedeset godina poslije došlo je vrijeme za suvremeniju i još temeljitiju obnovu pjesnikove rodne kuće, a postignuće toga jest Interpretacijski centar „Kuća Petra Preradovića“ koji je 13. lipnja ove godine službeno otvoren za javnost.

Spoj baštine i 21. stoljeća, tako bi se mogla opisati zamisao ovoga suvremenog Interpretacijskog centra koji svoje posjetitelje „puni“ informacijama na suvremen način. Stalni postav „Kuće Petra Preradovića“ sastoji se od hodnika, to jest ulaznog dijela koji vodi u tri tematske prostorije, te podruma i potkrovlja.

U hodniku se nalazi ono što je svakako najzanimljivije najmlađim posjetiteljima Centra, ali i onima nešto starijima i znatiželjnima. Riječ je o višemedijalnom izložku „Virtualna stvarnost“, pomoću kojeg se rodna kuća Petra Preradovića, ali i prostor ispred nje, može obići 3D tehnologijom. Kuća je kopija prošlosti pa posjetitelji mogu razgledati prostorije, namještaj i uređenje iz drugog doba. Kako bi cijelo iskustvo bilo zabavnije i interaktivnije, u 3D okruženju može se poslužiti lukom i strijelom te gađati privednu metu.

Prva prostorija postava posjetitelju daje uvid u najranije dane, djetinjstvo i školovanje ovoga hrvatskog pjesnika, prevoditelja i

generala, pružajući istodobno informacije o značajkama života u zavičaju. Na školskoj klupici postavljeno je pero s tintom pomoću kojega posjetitelj može ostaviti pisanu poruku i to, ako je spretan, bez prljanja prstiju tintom.

Drugu prostoriju karakteriziraju „vojni putovi“ Petra Preradovića koji su prožeti stalnim izletima u pisanu riječ, istraživanje jezika i pjesničkog izražavanja uslijed upoznavanja i druženja s preporoditeljima. Zvijezda je ove prostorije zasigurno kopija generalske odore Petra Preradovića, koja svojom bojom i dostojanstvenošću kojom odiše izaziva strahopoštovanje.

Treća prostorija postava jest ona kreativna jer je u potpunosti posvećena pjesništvu velikog Petra Preradovića. Sam pjesnik svoju zbirku pjesama „Pervenci“ podijelio je u tri dijela („Cvijeće“, „Bilje“ i „Presadi“) te svaki od ta tri dijela daje značajke njegovih pjesničkih motiva – romantična ljubav, domovina, jezik, nacionalni ponos – koji proizlaze iz njegova stava i razmišljanja o životu i svijetu. Interaktivna stavka u ovoj prostoriji jesu zasloni na kojima posjetitelji mogu dovršavati Preradovićeve pjesme, slagati stihove ili rješavati kvizove o pjesničkim interpretacijama.

„Susreti“ je naziv za podrumski dio kuće, u kojemu posjetitelji odista i očekuje susret s Petrom Preradovićem, ali u hologramskom obliku. Sedam kratkih priča i anegdota iz pjesnikova života na raspolaganju su za audiovizualno iskustvo posjetitelju koji sam odlučuje koje priče i koliko njih želi čuti iz usta samoga pjesnika.

Potkrovlje kuće rezervirano je za likovni, glazbeni i teorijski sadržaj u drugim oblicima koji govori o Preradoviću, njegovoj obitelji, nasljednicima i radu te služi kao počast prvomu muzejskom postavu iz 1968. godine i ljudima koji stoje iza njega. To je i prostor u kojemu posjetitelji mogu pregledati i preslušati zapise o Grabrovnici i njezinu pjesniku, poslušati skladbe nastale na temelju njegovih pjesama te prolistati njegove pjesničke zbirke. Posjetiteljima se predlaže i gledanje igrano-dokumentarnog filma „Ja, Preradović“ u trajanju od dvadesetak minuta.

Što se tiče budućih postava i sadržaja koje Centar nudi svojim posjetiteljima, izdvaja se projekt „Petrov vrt“, koji uključuje uređenje vanjskog dijela Centra. Čekaju se rezultati iz Ministarstva turizma, kojemu je poslan.

Pogled prema prozoru u prvoj prostoriji, to jest kroz prozor koji je prekriven projektorom, posjetitelja vodi u povijest Grabrovnice. Iznenadjenje je svakako vidjeti prizor u kojem se rublje pere na potoku, a guske slobodno hodaju ulicama, kao nekada dok je ovaj pjesnik još bio dječak.

Izvor: www.icv.hr

Foto: ICV HR

Mala stranica

Kamp serdahelskoga Kulturnog i sportskog društva

Kulturno i športsko društvo iz godine u godinu nastoji obradovati djecu organiziranjem kampa za pomursku djecu u različitim temama od sporta do kulture. Ovogodišnji Narodnosni kamp, održan od 12. do 16. kolovoza u prekrasnoj prirodi na Serdahelskome jezeru, bio je namijenjen upoznavanju hrvatske narodnosne kulture, vjerskih tradicija. Predsjednik Arpad Kolman pobrinuo se da djeca preko zanimljivih programa saznaju više o svojim predcima i o hrvatskoj baštini.

U Narodnosni kamp mogli su se prijaviti osnovnoškolci pa i programi su osmišljeni za njihovu dob. U prijepodnevnim su se satima učili razni izrazi na hrvatskome jeziku, učilo se o hrvatsko-mađarskim povijesnim vezama, o hrvatskim običajima, hrvatske molitve, a poslijepodne namijenjeno je zabavi, slobodnijim programima. Jedan je dan za sudionike organiziran izlet do pogranične rijeke Mure kako bi se upoznali s njezinim prirodnim ljepotama, te kao izvorom života pomurskih Hrvata. Gosti su kampa bili svirači Tamburaškog sastava „Stoboš“, Erik Hegedűs, Mate Vargović i Balint Horvat, uz pratnju tambure i

Sudionici kampa u Mariji Bistrici

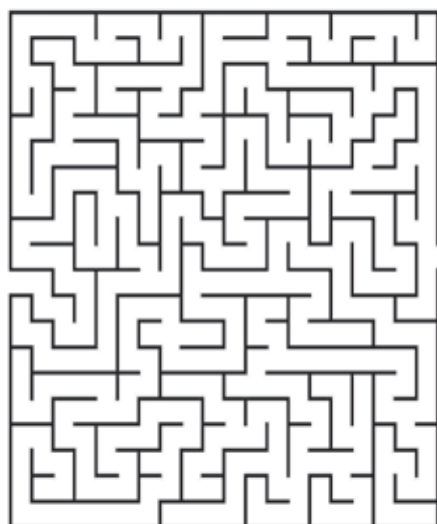

Učenje pjesama s članovima Tamburaškog sastava „Stoboš“

harmonike podučavali male polaznike na hrvatske popijevke. Agneš Prosenjak, vjeroučiteljica, pripremila je razne kvizove na kojima su se djeca upoznala s tradicijama hrvatskoga kraja. Jedan dan je posvećen matičnoj domovini, sudionici su kampa posjetili glasovito prošteništa Mariju Bistricu i prekrasni Dvorac u Trakošćanu. Bilo je vremena i za kupanje na kapošvarskim bazenima, za sportske igre i drugu zabavu.

Beta

Za pametne i pametnice

Svi ste dobrodošli!

Na putu do škole, moramo čuvati sebe i jedni druge. Najteži je put onima koji ove godine polaze u prvi razred. Pomozi prvašima u školi i na putu do škole. Kroz labirint pronađite put do škole!

Vic tjedna

VOŽNJA

Nakon vožnje taksijem pita teta taksista:

„Koliko sam dužna?“
„Deset eura“, kaže.

Teta daje pet eura, a nato će taksist:
„Nije pet, nego deset eura.“

Teta odgovori:
„Pa što hoćeš, i ti si se vozio!“

Podravske gibanice na serdahelskom Festivalu

Gibanica je bila neizostavna poslastica na blagdanskim stolovima pomurskih Hrvata, a danas je jedna od turističkih atrakcija sela Serdahela, odnosno pomurskih Hrvata, što dokazuje i mnoštvo posjetitelja i sudionika XIX. Festivala gibanice, održane 3. kolovoza u Serdahelu. Na radost organizatora, na ovogodišnjem je Festivalu predstavljena gibanica još jedne naše hrvatske regije – Podravine. Među mnogobrojnim gostima našli su se i Péter Cseresnyes, zamjenik ministra inovacije i parlamentarni zastupnik, Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Csaba Bene, dopredsjednik Skupštine Zalske županije, Josip Grivec, zamjenik župana Međimurske županije, i mnogi načelnici s jedne i druge strane granice.

Otvaranje XIX. Festivala gibanice

Izvršnim programom donjodubravskoga Puhačkog orkestra započeo je XIX. Festival pod ravnanjem Antuna Horvata. Serdahelski načelnik Stjepan Tišler pozdravio je nazočne, posebno družine koje su se primile pečenja gibanice, bez kojih Festival ne bi se mogao ostvariti. U pozdravnim govorima predstavnici susjednih županija, Zalske i Međimurske, složili su se u tome koliko su važne takve manifestacije koje nadilaze granice, na kojima se sta-

Podravska družina

novnici s jedne i druge strane Mure družje, razgovaraju o raznim temama iz kojih često nastaje i poslovna suradnja, ali zapravo nije ni ona najvažnija, nego da narodi žive jedan pokraj drugog u miru i prijateljstvu. Oba su predstavnika narečene županije potvrdili važnost ostvarenja mosta na Muri kod Kotoribe i Kerestura glede čega obje su države koraknule naprijed izjavljujući njegovu potrebu, odnosno prijavom projekta planiranja za europske fondove. U napretku izgradnje mosta i razvoja Pomurja uvijek je imalo veliku ulogu i Pomursko udruženje za ruralni razvoj čiji je predsjednik već dugo godina serdahelski načelnik Stjepan Tišler, a sada vodi d. o. o. EGTS „Regija Mura“, koje društvo također se zalaže za ostvarenje mosta. Taj je rad zahvalila keresturska Seoska samouprava i u njezino ime načelnik Lajoš Pavlic predao je zahvalnicu serdahelskom načelniku. Nakon svečanog otvorenja družine su počele s izradbom gibanice, tijesta i različitih nadjeva. Natjecanje se odvijalo u trima kategorijama, u pečenju gibanice sa sirom, tikvicama i makom i s bilo kakvim

nadjevom. U tome zadnjem granicu je povukla samo fantazija članova pojedinih družina, bilo je slanih gibanica sa sirom, zeljem, heljdom, slaninom, repom, sa slatkim nadjevom od šljive, višnje, lavande i čokolade i drugih. Na Festival prvi put je stigla družina iz Podravine pod vodstvom Ruže Šebešćen:

– Kada smo bili u Serdahelu na Gastronomskom i kulturnom danu Saveza Hrvata u Mađarskoj, dogovorili smo se da ćemo doći na ovogodišnji Festival gibanice. Vrlo nam je lijepo ovdje i smatram da ovu suradnju treba dalje njegovati, ta Podravina nije toliko daleko od Pomurja. Vidjeli smo kako ovdje peku

gibanice. Mislim da je takoreći isto, samo mi pravimo tanje, a u Martincima se prave i onakve okrugle kao burek. – kazala je Ruža.

Za natjecanje se kandidiralo ukupno 10 skupina iz Serdahela, Ostrognje, Podravine, Donje Dubrave, Donjeg Vidovca, čije je poslastice u trima kategorijama ocijenilo stručno povjerenstvo na čelu s Józsefom Prykrilom. Prema njihovoj ocjeni, u kategoriji

Nastup serdahelskoga Mješovitog zbora

gibanica sa sirom najbolja je družina bila „Male zvjezdice“ (u izradbi su pomogla i djeca), drugo je mjesto osvojila družina „Ružice“, a treće „Čuvari okusa“. Sve tri družine tvorile su Serdahelkinje. U kategoriji gibanica s tikvicom i makom prvo je mjesto postigla družina „Ružice“, drugo „Male zvjezdice“, a treće Donji Vidovec. U kategoriji za „razno“ prvo je mjesto pripalo družini „Marljive pčelice“, drugo podravskoj družini, a treće mjesto Donjodubravčankama. Gibanica Festivala bila je gibanica s bazgom i pasjim trnom, koju je izradila ostrogonjska družina „Marljive pčelice.“ U svim je kategorijama svaka družina dobila neku nagradu. Festival je popratio niz drugih programa, po običaju natjecanje u ribolovu na mjesnoj šljunčari, kulturni program uza sudjelovanje KUD-a Sumarton, serdahelskoga Mješovitog pjevačkog zbora, Tamburaškog sastava „Stoboš“, pjevačice Anite Grašić, rodnom iz Serdahela, ali uvečer, nažalost zbog nagle oluje, koncert Dollyja prekinut je zbog sigurnosnih razloga.

beta

Bartolovo u Đukiću

Nakon prošlogodišnjega tužnog Bartolova, kada je preminula Anica Kovačev-Dalos, jedna od idejnih začetnica obnavljanja đukičkoga proštenja („kermeza“), te aktivna pjevačica Zbora „August Šenoa“, ove je godine opet zasvirala tambura u Đukiću.

Dana 25. kolovoza u prijepodnevnim satima hrvatski su se vjernici, doduše u manjem broju, okupili u Đukiću kako bi proslavili Bartolovo. Misno je slavlje predvodio Norbert Nagy, pjevale su Kozarkinje, a pratio ih je na orguljama László Cseh. Hrvatska je pjesma ponovno zaorila u ovoj kapelici. Nakon ove, služila se i mađarska misa koju je predvodio Balázs Garadnay. Na radost svih nas, hrvatski i mađarski vjernici dupke su popunili crkvicu.

A potom... nakon zahvalnosti u crkvi, slijedilo je veselje oko crkve:

uz pjesmu, svirku i ples kozarskih pjevačica, te Orkestra Vizin. Naravno, nisu izostali ni izvrzni kolači, voće i vino, što su pripremili Đukićani, te članovi udruge Gyükésiek Őntevékeny Köre. Bila je tu i Zsuzsa Polgár, koja se profesionalno bavi medenjaci-
ma.

Slasni medenjaci, blaga i lijepa priroda, dobro društvo, svirka-ples, sve je pridonijelo tomu da se svi dobro osjećaju, te odnesu kući ponovno lijepe uspomene do sljedeće godine.

Vesna Velin

Foto: ISTVAN I MATHÉ HOSSZ

ZNANSTVENI ZAVOD HRVATA U MAĐARSKOJ,
KULTURNI CENTAR BAČKIH HRVATA I
HRVATSKA NARODNOSNA SAMOUPRAVA KAČMARA

SRDAČNO VAS POZIVAJU NA TRIBINU O PROŠLOSTI PODUNAVSKIH
HRVATA

*Bunjevke, Šokice, Hrvatice
Jednog stabla tri cvitne grančice,
Jedno srce, tri mile sestrice!*

Ivan Petreš

SUDJELUJU:

ROBERT SKENDEROVIĆ – viši znanstveni suradnik Hrvatskog instituta za povijest

STJEPAN BLAŽETIN – ravnatelj ZZHM-a

SILVESTAR BALIĆ – suradnik ZZHM-a

MJESTO PRIREDBE: DOM KULTURE, KAČMAR (SZABADSÁG TÉR 3.)

DATUM: 19. RUJNA 2019., ČETVRTAK U 18:00

POZIVNICA

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj
srdačno vas poziva na predstavljanje knjige

Roberta Skenderovića

Povijest podunavskih Hrvata (Bunjevaca i Šokaca) od doseljavanja do propasti Austro-Ugarske Monarhije

koje će se održati u prostorijama Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj
(Pečuh, Jókai tér 11.) 18. rujna 2019. s početkom u 18,00 sati.

S autorom razgovara Stjepan Blažetin ravnatelj ZZHM-a

Osim toga, njihova je povijest zanimljiva i s gledišta općega istraživanja identiteta, modernizacije i nacionalne integracije, kao primjer izgradnje nacionalnoga identiteta u izuzetno nepovoljnim prilikama.“ (Robert Skenderović)

KONFERENCIJA „ŠIRIMO ZNANJE“

Kerestur. 19. rujna 2019.

Udruga „Zrinski Kadeti“ i Hrvatska samouprava Zalske županije 19. rujna 2019. u Obrazovnom centru „Nikola Zrinski“ u Keresturu (8834 Murakeresztúr, Kossuth Lajos út 16) priređuje Konferenciju „ŠIRIMO ZNANJE“ koje se ostvaruje u okviru projekta „Susjedova livada – primjeri dobre prakse bez granice“.

PROGRAM:

14.00 – 14.10 otvaranje, pozdravni govor Péter Cseresnyés, državni tajnik, zastupnik u Mađarskom parlamentu

14.10 – 14.30 predstavljanje istraživanja pod naslovom „Kako dosegnuti do narodnosne kulture i društvenog sudjelovanja; predavači: Katarina Koncer, Margit Mirić i Judit Zágorecz-Csuka

14.30 – 14.45 „Komparativna analiza na temelju istraživanja na tromedi“; predavačica Anna Sára Kovács, sociologinja

14.45 – 15.05 predstavljanje studija pod naslovom „Samoupravni sustav narodnosti s gledišta pripadnika narodnosti“, sudjeluju dr. Joža Takač, Zorica Lukač Puklavac i Judit Vida Törnar

15.05 – 15.25 „Usvajanje gradiva narodopisa u školskom sustavu i predstavljanje gradiva narodopisa u neformalnom obrazovanju“; predstavljaju: Anica Kovač, dr. Erika Rac i Marija Vargović

15.25 – 15.30 završne riječi Konferencije; Aranka Martinec u ime Narodnosnog odbora Skupštine Zalske županije

15.30 – 16.00 prisega novih Zrinskih kadeta

16.00 – 17.00 domjenak.

Na konferenciju se zainteresirani mogu prijaviti do 16. rujna 2019. na dostupnostima: humanesely@zalaszam.hu, telefon: +3620/910-8937.

KEMLJA

Hrvatska samouprava srdačno vas poziva na Hrvatski dan 14. septembra, u subotu, početo od 16 uri u kemljanski Kulturni dom. Na programu je revija hrvatskih narodnih nošnje s nastupom KUD-a Radinje Šice (Hrvatska), KUD-a Rečice (Hrvatska), Kulturne grupe iz Novoga Sela (Austrija), KUD-a Konoplje iz Kemlje, domaćega Jačkarnoga zbora Mali Dunaj, Jačkarnoga zbora Staroga Grada i Tamburaškoga sastava Kemlje. Drugi dan, 15. septembra, u nedilju, od 10.30 se služi maša u čast farnika, pjesnika i znanstvenika Mate Meršiča Miloradića. Mašno slavlje predvodi zlatomašnik dr. Anton Kolić, a pri Meršičevom spomeniku će se položiti vijenac.

KOLJNOF

Samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije, Odbor za županijske vrijednosti, Samouprava Koljnofa i Nacionalni kulturni institut srdačno vas pozivaju 14. septembra, u subotu, na Županijski dan narodnosti i ujedno na Dan županijskih vrijednosti u Koljnof. Po programu je skupaspravljanje u narodnosni nošnja kod Kulturnoga doma, a u 10.30 je svetačna maša u celebraciji mjesnoga farnika Antala Németha. Od 13 uri je otvorena izložba “Po staza naših starih”, a u 14.30 krene na koljnofski ulica Trgadbena povorka. U 16 uri je svetačno otvaranje i prikldavanje nagradov, a u 17 uri slijedi kulturni program.

Pozivnica
na svečano otvaranje i blagoslovljanje
interaktivne izložbe
„HRVATI - Gradilice kroz granice“
19. rujna septembra / rujna 2019.

„A szállókat csak azok
ismerték a
táján és a földjén,
amiken az ember lét, és
amiken létezik az ember
szociális és lelki
létezésének a feltételei.“
- József Balogh -

Meghívó
a „HRVATI - Városok határain túl“
CÍMŰ INTERAKTÍV KIÁLLÍTÁS
BENNEFÉLVÉS MEGNYITÁSÁRA
ÉS MEGÁLLÁSÁRA

Samouprava općine
Köyháza Koljnof
Község Önkormányzata

Srdabno Vas poziva
Tisztelt meghívja Önt
na otvaranje i blagoslovljanje
interaktivne izložbe
„HRVATI - Gradilice kroz granice“
a „HRVATI - Városok határain túl“
című interaktív kiállítás
megnyitására és megállására

ti 11. szűn
19-ogya septembara / rujna 2019.
2019. szeptember 19-án
11 órái kezdettel

Mesto / Helyszín:
Kulturni dom, Koljnof / Művelődési Ház, Köyháza

Program

Pozdrav / Köszöntő
GREGITS FERENC / FRANJO GREGIĆ
poljgornofar / mátyóvár

Otvoranje / Megnyitás
SOLTES MIKLÓS
egyházi, nemzeti és
civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár
árhalmi lapok az agyban / országos, országos / árhalmi
SIELES SÁNDOR
kulturális, művelődési, gyűjtő- és szociális
ügyekért felelős államtitkár, Magyar Köztársaság
KÖRÖSI MIKLÓS
agrár- és vidékfejlesztési felelős államtitkár, Agrárminisztérium
árhalmi lapok az agyban / országos, országos / árhalmi
ZVONKO MILAS
árhalmi lapok az agyban / országos, országos / árhalmi
a Hatalmasok határain túl / Hatalmasok Határain túl államtitkár
árhalmi: MILADY ANDRÁK
országos, országos / árhalmi és árhalmi
Hatalmasok határain túl / Hatalmasok Határain túl államtitkár

Otvorás / Kiállítás megnyitása
MATE FERENC / MATE MERŠIĆ
parlamentáris, országos és árhalmi
nyilvánosság-irányítási képviselő

Blokkolvasás / Kiállítás megállása
NÉMETH ANTAL
országos, országos / árhalmi, farnok Koljnof

Kulturni program / Kulturális